

Juridiska fakultetskansliet

Regeringskansliet
(Finansdepartementet)
103 33 Stockholm

Remiss: PM Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering (Fi2020/05177)

Ställningstagande

Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet tillstyrker förslagen i huvudsak, men har några anmärkningar.

Överväganden

Skadeståndsansvar för vilseledande investeringsfaktablad

I förslaget till 1 kap. 10 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering (kompletteringslagen) föreskrivs skadeståndsansvar för projektägare och leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster gentemot investerare. Skadeståndsansvaret förutsätter att obligatoriska investeringsfaktablad saknar väsentlig information eller innehåller felaktiga eller vilseledande uppgifter och utlöses om bristerna är en följd av uppsåt eller oaktsamhet.

Juridiska fakultetsnämnden delar departementets bedömning att en särskild skadeståndsbestämmelse är lämplig. Behovet ligger enligt fakultetsnämndens bedömning snarare i strävandena att på bästa sätt efterleva EU-förordningen om gräsrotsfinansiering och önskemål om tydlighet än i att skadeståndsansvar annars skulle saknas, men dessa skäl är fullt tillräckliga. Till detta kommer att liknande skadeståndsbestämmelser återfinns i närliggande lagstiftning.¹

¹ 21 § lagen (2017:317) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter. 29 kap. 1 § andra stycket aktiebolagslagen (2005:551) om ansvar för prospekt, jfr 4 kap. 1 § lagen (2019:414) med kompletterande bestämmelser till EU:s prospektförordning.

Fakultetsnämnden har inget att anmärka mot utformningen av reklamations- och preskriptionsregleringen i 1 kap. 11 §, som är väl överensstämmande med 7 § lagen (2003:862) och 22 § lagen (2017:317) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter.

Straffbar överträdelse av tystnadsplikt

I 1 kap. 6 § kompletteringslagen föreslås en tystnadsplikt. I motiven övervägs om tystnadsplikten ska vara straffsanktionerad. Straffbarheten behöver inte föreskrivas i lagen utan endast plikten, eftersom straffbarheten följer av 20 kap. 3 § brottsbalken såvida inte lagen gör undantag från straffbarheten.

Undantag från straffbarhet stadgas i 1 kap. 10 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, 3 kap. 12 § och 6 kap. 9 § lagen (2010:751) om betaltjänster, 13 § lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter och 4 kap. 15 § lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter. Undantag stadgas emellertid inte i 1 kap. 11 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, som därmed i förening med 20 kap. 3 § brottsbalken föreskriver straff för överträdelse av tystnadsplikt.

I promemorian föreslås straffbarhet eftersom gräsrotsfinansieringsverksamhet har mera likheter med värdepappersrörelse än de verksamheter som gör undantag från straffbarhet.

Juridiska fakulteten är inte övertygad om behovet av straffbarhet, och förordar att ett undantag från straffbarhet införs.

Kretsen av tystnadspliktiga

Den föreslagna tystnadsplikten omfattar nuvarande och tidigare anställda hos och uppdragstagare till leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster.

För det fall straffbarhet inte föreskrivs behöver någon uppräknning av vem som omfattas av tystnadsplikten inte ske, utan det räcker med att ange att enskildas förhållanden inte får röjas, efter mönster i de flesta av ovan angivna lagar som gör undantag från straffbarhet.

För det fall straffbarhet ska införas bör även styrelseledamöter anges i lagtexten. Av motiven följer att departementet tänkt sig att även styrelseledamöter omfattas av tystnadsplikten.² Styrelseledamöter är visserligen ett slags uppdragstagare men det kan uppfattas vara oklart om lagtextens ”uppdragstagare”, som inte definieras i lagförslaget eller i EU-förordningen, ska anses innefatta styrelseledamöter.³

Ett predikament för lagskrivaren är att bestämmelsen och motiven i denna del är kopior av den ursprungliga lydelsen av 1 kap. 11 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

² PM s. 101 och 111.

³ På de i föregående not angivna ställena ges närmast motsatt intryck: PM s. 101: ”En sådan tystnadsplikt gäller således inte enbart styrelseledamöter och anställda utan också uppdragstagare som fått kännedom om sådana förhållanden omfattas av tystnadsplikt, t.ex. revisorer”, och s. 111: ”Tystnadsplikten gäller alltså inte enbart styrelseledamöter och anställda utan också uppdragstagare som fått kännedom om sådana förhållanden omfattas av tystnadsplikt, t.ex. revisorer.”

och specialmotiveringen till denna.⁴ Här finns alltså samma problem: Förarbetena antar att styrelseledamöter omfattas av tystnadsplikt, tystnadsplikten är straffsanktionerad, men i lagtexten saknas styrelseledamöter bland de kategorier för vilka tystnadsplikt föreskrivs.

Remissvaret har på fakultetsnämndens uppdrag beslutats av dekanus, professor Jessika van der Sluijs. Yttrandet har beretts av professor Jori Munukka. Föredragande har varit kanslichef Catharina Sitte Durling. Yttrandet har expedierats av Juridiska fakultetskansliet.

Jessika van der Sluijs

Catharina Sitte Durling

⁴ Prop. 2005/06:115, Ny lag om värdepappersmarknaden, s. 556.